

De jonge Scholier van Scorel.

Jan van Scorel is een onzer eerste Hollandsche portretschilders, die portretgroepen maakte. Als te in het Centraal Museum in Utrecht komt ga dan zeker die twee prachtige schilderijen bekijken, die ieder een rij pelgrims voorstellen. Gezicht na gezicht hoent je zoo, dat je bijna niet weg kan komen. Het is een wonderlijke gedachte, dat dit allemaal menschen zijn, die vier eeuwen geleden leefden.

Jan van Scorel werd in 1495 te Schoorl bij Alkmaar geboren. Vandaar zijn naam. Hij reisde veel: Duitschland, Oostenrijk, Italie, Palestina. Toen hij terug kwam, ging hij eerst naar Haarlem, doch vestigde zich al gauw in Utrecht, waar hij heel bekend werd en veel portretopdrachten kreeg. Antonio Moro, die dat mooie portret van prins Willem den Zwijger heeft geschilderd. Prins Willem jong en slank, in wapenrusting — we hebben 't met de Prins Willemherdenking vele malen voor oogen gehad — was zijn leerling.

In Rotterdam in Museum Boymans hangt het portret van den „Jongen Scholier“, dat hier afgebeeld is. De jongen draagt een eenvoudig donkergrijs kostuum met een roode muts. Het portret is van 1531. Het schilderij is niet groot, ongeveer een halve meter hoog. Het jongensgezicht

kijkt je zoo rustig en vertrouwelijk aan. Vaak ga ik naar hem kijken en dan stel ik me voor, hoe hij leeft — en werkt — 1531. Toen werd er niet meer uitsluitend Latijn op de scholen geleerd en geschreven. En in dat Latijn louter godsdienstige lessengegeven. Toen sprak men van „schrijfscholen“ of „Duitsche scholen“ en 't aantal vakken werd geregeld uitgebreid: geschiedenis, aardrijkskunde, muziek, bovenal schrijven, mooi en duidelijk schrijven. Wel was de boekdrukkunst al uitgevonden, ongeveer in het midden der vorige eeuw, maar boeken bleven nog schrikbarend kostbaar en de pen moest nog altijd heel wat verrichten. De jonge scholier is dan ook gewapend met pen en papier. Op het papier is in spiegelschrift een Latijnsche spreuk te lezen, die zegt: „God geeft alles en bezit toch niets minder.“

's Avonds zal de jonge scholier over zijn papieren gebogen zitten en zich ijverig oefenen in de schoone, maar moeilijke „screyfeonste.“ Hij zal wel vroeg naar bed gaan want 't werken bij een walmende vetkaars is vermoeiend voor de oogen. Als hij heel ijverig is, werkt hij misschien wel dóór totdat de nachtwacht komt en in de verlaten straten roept: „De klok heeft negen! Dooft Uw vuur en Uw licht!“

NANNIE VAN WEHL